

Aida Halle
Memory Lane

2007-2008
TAMK

Memory Lane

Teos koostuu kymmenestä 1,2m 1,2m:n suuruisesta ja noin 12 cm:n syvyysestä palasta, jotka muodostavat yhdessä 2,4 metriä korkean ja 6 metriä leveän kuvapinnan. Teoksen aiheena ovat maisemassa olevat hevoset ja hevosesineet. Maisemassa näkyy vasemmalta oikealle kulkeva tie, jonka vasemmalla puolella pitkä harmaa lato ja oikealla puolella muurattu tummanharmaa rakennus. Vasemmalla puolella näkyy kalliota ja sen takana puustoa, joka kulkee eri etäisyyksillä horisontaalisesti lähes koko maalauksen leveydellä. Teoksen leveydeltä kulkee sininen pilvetön taivas.

Vasemmalla olevan kallion päällä seisoo punarautias suomenhevonen katsoen kohti teoksen katsojaa. Edelleen vasemmalla puolella teosta seisoo suuri valkoinen takajaloilleen noussut hevonen, jonka takana seisoo pienempi metallihevonen. Teoksen keskiosassa etualalla näkyy varsa ja sen takana kauempana musta hevonen valkoisin merkein, jonka vieressä puolestaan seisoo Tang -dynastian aikainen koristeellinen hevosesine. Edellisestä hiukan oikealle ja kauempana seisoo kaksi posliinihevosta, joista oikealla kuvapinnan alaosassa lepää maassa puinen metallikoristeinen puuhevonen. Teoksessa oikealla seisoo sivusta päin kuvattu puuhevonen, jonka oikea etujalka on koholla. Takana oikealla, muuratun rakennuksen lähellä on kaksi hevosta, jotka molemmat seisovat takajaloillaan.

Maalauksen lisäksi esityspaikassa Tampereen Ammattikorkeakoulun info-talon aulassa on esillä vitriinissä teoksen tekoon inspiroineita ja siinä lähtökohtana olleita esineitä ja asioita. Teos on esillä huhti - ja toukokuun ajan arkisin rakennuksen aukioloaikoina.

Taustaa

Keskustellessani Sari Tervaniemen kanssa opinnäytetyöni tulevasta aiheesta päädyimme siihen, että tekisin isokokoisen teoksen Tamkin Teiskontien rakennukseen. Keskeistä keskustelussamme oli se, että tuleva teos olisi runsas ja elävä, sisältäen hevosesineitä. Olen maalannut hevosmaalauksia aiemmin, yhdistäen hevosia esimerkiksi ornamentteihin ja goottilaisiin koristekaariin. En näe kovin mielekkäänä maalata liian perinteistä hevoskuvausta, sillä sitä on aikojen saatossa tehty niin paljon. Päätinkin maalata sekä hevosia, että hevosesineitä yhdessä maisemaan sijoitettuna, sillä ainakaan itse en ole missään juuri tällaiseen yhdistelmään törmännyt.

Pienenä huolena oli aluksi se, miten suhteellisen pienessä käytössä olevassa työskentelytilassa, jonka leveys suuntaansa on alle neljä metriä, pystyy tekemään isokokoisen maalauksen. Alusta asti oli päivänselvää, että teos pitäisi koostaa osista. Suunnittelin ensin tekeväni sen pystysuuntaisista paneeleista, mutta päätin sitten, että tekisinkin sen neliön muotoisista toisiinsa kiinnitettävistä osista, joka mahdollistaisi paitsi teoksen tekemisen pienessä tilassa, myös sen kuljettamisen esityspaikalleen.

Hevosista

Aluksi aloin suunnittelemaan teosta vain hevosesineitä sisältäväksi, pohtimatta vielä sen kummemmin syvällisempiä merkityksiä aiheesta. Hyvin pian huomasin, että teoksesta tulisi hyvin henkilökohtainen. Aloitin ratsastamisen 11-vuotiaana, viettäen lähes kaiken liikenevän aikani talleilla, kesien kohokohdan ollessa ratsastusleirit. Vähitellen muut eläimet ja asiat veivät huomiota hevosten kanssa puuhastelusta ja seuraavan kerran aloin ratsastaa, kun yllättäen länsi-Afrikassa asuessani sain oman hevosen, kauniin valkoisen ruunan Lisi III:n. Aika Lisin kanssa jäi Afrikasta poismuuttomme vuoksi melko lyhyeksi, mutta en koskaan voi unohtaa tuota rakasta ystävääni.

Maailmalla, mm. Belgiassa, Ranskassa ja Turkissa joitakin aikoja asusteltuani, asettauduin pysyvästi Suomeen ja aloin taas satunnaisesti ratsastella. Loukattuani nilkkani jäisellä tiellä pahasti oli ratsastus lopetettava. Viime syksynä kuitenkin toteutin kolmisenkymmentä vuotta mielessäni olleen haaveen omasta suomenhevosesta. Ikääni miettiessäni tuli siihen tulokseen, että rodun pitkäikäisyyden vuoksi on parasta ostaa se nyt, että voimme sitten hevosen kanssa yhdessä vanheta ja mikäpä olisi ollut parempi ajankohta suomenhevosen hankintaan, kun rodun 100-vuotisjuhlavuosi. Nyt 5-vuotias K.P. Konsta, tuttavallisemmin Kösse, oma kuparinhohtoinen projektihevoseni rytmittää nyt päiviäni; ensin muutamat tunnit tallilla, molemmille uusia asioita ja luonnonmukaista hevosmiestaitoa opetellen. ja sen jälkeen työhuoneelle maalaamaan.

Hevonen on aina herättänyt minussa suurta ihailua, niin esteettisyytensä, kuin uljautensa vuoksi. Olen myös aina ihailut suuresti hevostaidetta. Itse hevostaiteen lisäksi sympatiani saavat taiteilijat, kuten esimerkiksi Paulus Potter, jotka sitkeästi ovat hevosia taiteessaan käsitelleet, vaikka aina se ei ole ollut helppoa tai suotavaa, vaan joskus jopa halveksittua. Tosiseikka kuitenkin on, että hevonen aiheena taiteessa on käytännöllisesti katsoen yhtä vanha kuin itse taidekin. Itse uskon, että hevonen tulee aina olemaan osa taiteellista tuotantoani, tavalla tai toisella.

Esineistä

Alkuperäisen suunnitelman mukaan minun oli tarkoitus maalata teokseeni Wienistä 80-luvulla ostamani valkoinen Lipizza-hevosta esittävä mattaposliinihevonen, halutessani teokseen kuitenkin muiston ensimmäisestä hevosestani Lisistä ja yleensä valkoisesta hevosesta, jolla on ollut suuri merkitys elämässäni, sillä esimerkiksi ensimmäinen hevonen, jolla lapsena ratsastin, oli valkoinen Figaro Ruskeasuon talleilla. Esine on minulle rakas, koska siihen kiteytyy mukavia muistoja ajalta, jolloin teimme mieheni kanssa erään mukavimmista matkoistamme. Ajelimme Venetsiasta Jugoslaviaa, kun yht'äkkiä huomasin kylttejä, joissa luki Lipica. Hetken mielijohteesta aloimme seurata kylttejä, ja hetken kuluttua tuntui siltä, kuin joulun olisi tullut elokuun helteiden keskelle. Päädyimme sattumalta alkuperäiseen Lipizza-hevosten siittolaan. Mielenkiintoisen opastuksen jälkeen, olin menettänyt sydämeni näille niin paljon historian saatossa kärsineille, mutta aina tavalla tai toisella selvinneille hevosille. Unkarin kautta matkamme jatkui Wieniin, josta ostimme tämän usein niin kitschinä pidetyn valkoisen hevosen, joka jollakin käsittämättömällä tavalla on hiljaisella tavalla hyvin hienostunut. Lopullisessa teoksessa oleva hevonen on jollakin tasolla yhdistelmä kaikkea sitä mitä valkoinen hevonen minulle merkitsee, Lisi, Figaro, Lipizza - hevosista kauneimmat.

Valkoisen hevosen takana oleva messinkihevonen muistuttaa minua lapsuudestani. Lentokapteeni - isäni toi hevosen 70-luvulta jostakin arabimaasta tuliaisiksi. Ajan mittaan hevonen on tummunut ja kulunut, mutta mielessäni se on yhtä kiiltävä ja kaunis, kuin päivinä, jolloin sillä lapsena leikin.

Teoksen keskellä oleva varsa on muistutus juuristani. Kuvan hevonen on kuulunut aikoinaan isänpuoleisen isoisäni kotiin Haminassa. Vanha valokuva varsasta löytyi isäni tädin jäämistöstä sukukuvien seasta. Pidän kuvasta suunnattomasti, sillä mielestäni se kiteyttää jotain hyvin olennaista suomenhevosesta; vankoilta jaloillaan pikkuvansa seisoo ja ihmettelee, se ei tiedä mitä edessä on, mutta kaikesta selvittää, niin sodasta, kuin muistakin kurjista asioista. Suomenhevonen on tullut jäädäkseen.

Varsan taustalla näkyvä mustavalkoinen hevonen symboloi minulle uskallusta, sillä se muistuttaa minua yhdestä ihanimmista ja samalla pelottavimmista hevosista, jonka olen tuntenut, Fredistä Ruskeasuon talleilta. Kooltaan Fredi oli valtava, enkä koskaan uskaltanut pyytää sitä opettajalta ratsastettavakseni, mutta sitä onnea silloin, kuin opettaja itse antoi sen minulle. Tunne, kun sai niin valtavan hevosen tottelemaan, oli sanoinkuvaamaton.

Mustavalkoisen hevosen oikealla puolella oleva hevosesine on Tang-dynastian ajalta, se muistuttaa siitä, kuinka valtava taidehistoriallinen paino hevosella on taiteessa eri kulttuureissa. Kauempana oikealla olevat pienet kiinalaistyyppiset hevoset taas edustavat nykyaikaa ja kaupallisuutta, jokaisen saatavilla olevana, Tiimarista ostettuina, ne edustavat silti muotoilultaan jotain ajatonta, ihmisen kaipuuta ympäröidä itsensä kauniilla esineillä.

Etualalla oleva hevosen näen äitihahmona, joka tyynenä välittämättä ympärillään vellovista tapahtumista huolimatta makaa levollisesti paikoillaan. Oikealla oleva puuhevonen taas edustaa minulle leikkiä ja tarveamme hakeutua itsemme kaltaiseen seuraan. Vastakohtat saavat viehättää, mutta kodikkaaksi ja turvalliseksi olomme tekee usein tuttu ja arvomaailmaltaan lapsuudestamme muistuttava ympäristö ja seura.

Taustalla oikealla olevat hevoset muistuttavat hevosmaalauksen historiasta, nykyaikaan tuotuna edustaa oikeanpuoleinen hevonen sitä usein hyvinkin jäykkää hevoskuvaa, jota käytettiin taiteessa paljon 1600-luvulta aina 1800-luvulle saakka. Hevosen asento takajaloilleen nousseena sivusuunnasta kuvattuna löytyy lukuisten esimerkiksi hallitusmuotokuvien ratsuina. Lähemmin tarkasteltuina hevosten anatomia saattaa olla hyvinkin luonnoton, tarkoituksena oli kuitenkin usein tavoite korostaa hevosten selässä olevien henkilöiden mahtavuutta.

Valkoinen hevonen taas edustaa yhden aikakauden loppua ja uuden alkua taidehistoriallisesti. Stagnaattisuuden sijasta, antaa hevonen vaikutelman ensisijaisesti liikkeestä. Olen aina ihailut Délacroix'n vertaansa vailla olevaa tapaa kuvata liikkuvaa hevosta ja kaikista näkemistäni hevosmaalauksista tämä on se, jonka mieluiten omaan työhöni halusin lainata.

Taustalla olevaan maisemaan sain idean eräästä mieheni nopeasti tekemästä maisemamaalauksesta. Miettiessäni sopivaa taustaa, johon esineet ja hevoset sijoittaisin, muistin kyseisen maalauksen olemassaolon ja etsittyäni sen käsilleni, tiesin heti, että pienin muutoksin idea toimisi. En ole juurikaan maalannut maisemia, joten hiukan arvelutti käytännöllisesti katsoen alkaa tämän kokoluokan työstä, mutta kuten minulla on tapana milloin mihinkin liemeen itseni saatettua sanaa, haasteita, elämässä tarvitaan haasteita...

Pohjasta

MemoryLane koostuu kymmenestä 1,2m x 1,2m:n kokoisesta palasta, koottuna teoksen korkeus on 2,4 metriä ja leveys 6 metriä. ohjien kehikot on rakennettu 12,5cm:n levyisestä puutavarasta ja niihin on kiinnitetty kovalevyt, jotka on tuettu takana olevilla puurimoilla. Jokainen paloista on päällystetty edestä ja sivulta liimaamalla pellavakankaalla, jonka jälkeen maalauspinnat on liimaeristetty ja päällystetty gessolla.

Teoksen pohjan suunnitteleminen asetti todellisen haasteen, sillä tila, jossa se tehtiin ja jossa maalaus maalattiin, on hyvin pieni, leveydeltään toiseen suuntaan alle 3,5metriä ja toiseenkin suuntaan vain noin neljä metriä. Ottaen huomioon sen, että teosta pitäisi myös pystyä kuljettamaan, näin ainoana järkevänä mahdollisuutena teoksen tekemisen toisiinsa kiinnitettävistä suhteellisen helposti liikuteltavista paloista koostuvana.

Koska teos tulisi olemaan esillä suoraan lattialla, halusin kehikoiden reunojen olevan turvallisuussyistä melko syvät, että teos ei kaatuisi helposti ja niinpä päädyin 12,5cm:n syvyiseen lautatavaraan, joka ilmenikin työn edetessä vallan mainioksi valinnaksi.

Jonkin verran vaikeuksia työskentelytilan pienuudesta johtuen oli siinä vaiheessa, kun valmistin pohjat, mutta kun pohjan osat olivat vihdoinkin kiinnitettynä toisiinsa 2x2:n ja 2x6:n kappaleen kokonaisuuksina valmiina varsinaisen työskentelyn aloittamiseksi, ne eivät onneksi kuitenkaan tuntuneet nielaisevan liian suurta osaa huoneesta, vaan siellä pystyi yllättävän hyvin maalaamaan.

Maalausprosessi

Maalaustyö alkoi esineiden ja hevosten, sekä maiseman luonnostelulla hiilellä maalauspohjalle. Kun alustava sommittelu oli tehty, maalasin teokseen pohjavärin harmaalla. Seuraavassa vaiheessa alkoi joidenkin osien korostaminen öljyvärein tehdyllä valkokohotuksella, jättäen varjojen kohdat harmaiksi.

Koko teos sai alustavan lopullista hieman muistuttavan väriytyksen, jonka jälkeen alkoi varsinainen maalaaminen. Osa hevosista ja esineistä on maalattu vaihtelevuuden saamiseksi teokseen peittäväällä maalaustekniikalla ja osa peittävämmän ja lasuuritekniikan yhdistelmällä. Taivas on kuitenkin maalattu lasuureilla.

Maalausprosessin aikana ei esiin tullut suurempia ongelmia. Teos muuttui työskentelyn edetessä ja esimerkiksi teoksen taustamaisema muotoutui varsinaiseen muotoonsa maalauksen edistyessä arvioidessani kulloisenakin hetkenä miten teosta olisi paras viedä eteenpäin. Osa hevosesineistäkin löysi paikkansa vasta prosessin edettyä jo melko pitkälle, joten lopullisessa muodossaan teos oli vasta pääsiäisen tienoilla.

Teoksen henkilökohtaisuudesta

Näen itse teokseni paitsi luonnollisena jatkona aiemmin maalaamilleni hevosaiheisille teoksilleni, myös eräänlaisena kannanottona hevosen asemaan nyky-yhteiskunnassa, sekä koosteena henkilökohtaisesta elämästäni hevosten kanssa ja niistä arvoista, joita hevonen edustanut ja edustaa.

Hevosen asema on muuttunut yhteiskunnassamme paljon., aina viime vuosisadan puoleen väliin sillä oli hyvin merkittävä asema niin kulkuvälineenä, kuin maataloudessakin. Yhtäkkiä teollistumisen yleistyttyä ja maatalouden koneellistuttua ja autojen yleistyttyä, tilanne muuttui ja hevosten määrä maassamme romahti. Raviurheilun ja ratsastuksen suosion kasvaessa hevosia kuitenkin säilyi maassamme ja nykyään niiden määrä kasvaakin edellä mainituista syistä edelleen. Mieltäni lämmittää varsinkin suomenhevosen suosion vankistunut asema, jota viime vuonna juhlittiin näyttävästi erilaisten tapahtumien voimalla, kun silloin tuli täyteen 100 vuotta kotoisen hevosemme kantakirjauksen aloittamisesta.

Surulliseksi minut tekee se, että harmillisen monet kokevat hevosen olevan kuin esine, ottamatta huomioon, että kyseessä on elävä tunteva olento, jolla pitäisi olla oikeus lajille ominaiseen turvalliseen elämään, sekä oikeus asialliseen kohteluun ja arvokkuuteen myös vanhetessa.

Toteuttaessani teostani, palasin elämässäni kauas taaksepäin muistelemaan lapsuuttani ja isääni, joka todennäköisesti hykertelee makeasti tuonpuoleisessa ajatukselle, että hänen tyttärellään on hevonen, jonka sukutaulusta löytyy Vieterin verta. Oli mukavaa muistella, kuinka lapsena kiertelin isäni mukana silloin tällöin raviradoilla eri puolella. Pieni messinkihevonen on niitä arvoja esineitä, jotka ovat kulkeneet mukani myös ulkomailla, minne ei ole aina voinut ottaa kovin paljoa tavaroita mukaan.

Viime vuosi oli minulle vaikea, sillä silloin menetin Aili-muorin, isäni tädin, joka poistui keskuudestamme kuukautta vaille 105-vuotiaana. Hän oli minulle läheisempi kuin kumpikaan oikeista isoäideistäni. Aili liittyi teokseeni kahdella tasolla, ensinnäkin teoksessa oleva varsa sai lähtökohtansa Ailin vanhasta valokuvasta. Toisekseen Ailin jättämä pieni perintö mahdollisti minulle sen 30 vuotta kestäneen unelmani omasta suomenhevosesta, jonka seurauksena vietän nyt tallilla mahtavan uuden perheenjäsenenä ruuna Konstan eli Kössen seurassa. maalasin Kössen teokseen melko pienenä, sillä niin uskomattomalta minusta vieläkin tuntuu se, että tuo pitkäaikainen unelmani toteutui.

Olen silloin tällöin pohtinut minne meiltä ihmisiltä katoaa leikkimieli ja kyky nauttia hetkestä ja mielikuvituksesta, eikä siihen vähiten ole vaikuttanut se, kuinka tunnen jollakin emotionaalisella tavalla palanneeni Kössen kanssa puuhastellessa niihin lapsuuden onnellisiin aikoihin, jolloin aloin kiinnostua hevosista ja käydä talleilla. Haluankin sekoittaa teoksessani tietoisesti rajoja olevan ja mielikuvitusmaailman välillä ja mustuttaa siitä, että kaikkea ei elämässä tarvitse aina ottaa niin vakavasti.

Halusin laittaa hevoset ja hevosesineet maalaisympäristöön, sillä niin kuin hevonen, myös perinteinen maalaismaisema alkaa olla jollakin tasolla yhä harvinaisempi maatalouden tilakokojen kasvaessa ja pienempien tilojen elinmahdollisuuksien kutistuessa vuosi vuodelta. Teoksessa näkyvä tilanne, jossa varsa miettii mitä tekisi, on minulle hyvin läheinen, sillä tällä hetkellä olen epävarma omasta taiteellisesta tulevaisuudestani viime vuonna todetun astman takia. Tiedän, etten voi jatkaa maalaamista samalla tavalla, kuin olen tähän asti maalannut, sillä en kestä enää maalinesteiden ja liottimien höyryjä, joten edessä on muutoksia käyttämieni tekniikoiden suhteen. Aika näyttää miten...